

VALD SAMLING

AF

Swenska
SÅNG-STYCKEN.

1840.

000

Upsala.

HOS BOKHANDLAREN W. LUNDEQVIST.

Folksången.

Bevare Gud! vår Kung!
Gör säll vår ädle Kung!
 Lefve vår Kung!
Bekrönt af ärans hand,
Alltid med hjertats band
Förent med folk och land,
 Lefve vår Kung!

Gud! Krossa hatets våld
Och listen, som fördold
 I mörkret går!
Stäng alla sorgers tropp
Längst från Hans banas lopp:
Han är vår tröst, vårt hopp,
 Hans sällhet vår!

Gud! allas hjertan rör,
Att aldrig otack gör
 Hans Krona tung!
För Wasars ädla ätt,
För vårt regeringssätt;
För lagens helga rätt
 Lefve vår Kung!

Att sin belöning uå,
Han länge helsas må
 Kung, make, far!

För Svenska slöjders ans,
 För Svenska snillet Krans,
 För Svenska vapnens glans
 Förläng hans dar!

Nu hvarje troget bröst,
 Med hjerta och med röst,
 Hans välgång sjung!
 Må tvedrägt flykten ta!
 Han allas kärlek ha!
 Sjung, Svenska folk, hurra!
 Lefve vår Kung!

(Fäderneslandet.)

Herrliga Land,
 Frihetens stamort på jorden.
 Hell dig du drottning i Norden!
 Fädernesland! ;:

Hjertat i brand
 Flammar för fäderne-dygder.
 Hell dina fridsälla bygder,
 Fädernesland! ;:

Fast är ditt band
 Knutet bland urgamla fjellar.
 Hell dina dalar och hållar,
 Fädernesland! ;:

Skön är din strand.
 Hell dina nät dina plogar,
 Hell dina fält, dina skogar,
 Fädernesland! ;:

Bägarn i hand!
 Så lydde Fädernes lära:
 Lefve din Kung och din ära,
 Fädernesland! ;:

Sverige.

Varmare väl mångstäds lyser Solen,
 Än hon lyser öfver polen,
 Der till sömn hon fordrar längre natt.
 Ty när Gud planterat Söderns lunder,
 Har han, skiftande i sina under,
 Till en Ros i skapelsen dem satt.
 Men hans Lilja är den höga Norden,
 Der, som jätte-fästen, fjellen stå,
 Och den sköna, evigt hvita jorden
 Famnas utaf himlen, evigt blå.

Rikare, än bergen uti Norden,
 Blomstrar väl den södra jorden,
 Ty der står den ljuftva Floras thron.
 Lifvets dagar löpa der, som drömmar:
 Vällust utur purpurdrufvan strömmar,
 Och hvar vindfläkt är en Kupidon,

Men den höga kraften fins der icke:
Hon är vinterblomma: Hon är vår.
Jern vi in i sjelfva vattnet dricke,
Och i klippan det i blomma står.

Skönheten man der som luften njuter:
Konstens rosendröm mer herrligt skjuter
Sina knoppar i en evig vår:
Der i Romas underfulla rike,
Mellan jord och himmel, utan like,
Som en medlare Sanct Peter står.
Dock i våra ljusa vinternätter
Står, åt Gud, ett högre tempel: fjelln.
Sjelf han tusen klara lampor sätter
I dess blåa tak i stjerneqvälln.

Den, som sett hvad stjernor Norden hyser
Och hur hjelte-nyet lyser
På dess rena himmel, skönt och klart
Huru Fädrens skuggor drabba samman.
Och uti den höga Norrskensflamman
Hjeltedramat spelas underbart:
Han ej mera längtar till de sköna
Land, der Maj för evigt bofast sig. -
Må du sist min varma tro belöna,
Sverige, Moder, med en graf i dig!

Manhem.

Det var en tid det bodde uti Norden
 En storsint ätt, beredd för frid som krig.
 Då, ingens slaf och ingens herre vorden,
 Hvar Odalbonde var en man för sig.
 Med svärd han røjde våld, med plogen jorden,
 Med lugn för Gud och man han gick sin stig.
 Sig sjelf sitt värn han visste andra skydda,
 Och Kungasöner växte i hans hydda.

Till honom ej, från vidt aflägsna stränder,
 Med skeppen flöto konstiga behof.
 Ej krämarn musten sög utur hans länder,
 Ej flärdens yppighet hans vinst begrof.
 Men åkern plöjde han med egna händer,
 Hans tillit var hans arm, hans skatt var hof.
 Vår konst att njuta är, hans var umbära,
 Och sjelf sig vara nog, var all hans lära.

Om han ej öfvad var att sirligt tala,
 Hans handslag gällde mer än ed och skrift.
 Han drog ej agg inunder löjen hala:
 Hans hand bar svärd, men ej hans tunga gift.
 Han ej förstod med ord en skuld betala,
 Och språka om sitt hjertas ömma drift.
 Hans hat var eld, hans vänskap gick i döden,
 Och med sin Fosterbror han delte öden.

Hans lärdom var ej stor — Han visste lida

Och lefva som en man. Hvad vet' vi mer?
 Vi vete huru sol och stjernor skrida —
 De öfver veklingar gå upp och ner.
 Vi apa åskan, kunna vapen smida,
 Men ej det mod, som emot faran ler.
 För lyckan krypande vi slåss om brödet.
 Han upprätt stod och brottades med ödet.

Och föll han äfven — ej han hördes qvida,
 Han tåligt drog hvad lag som men'skan fått.
 Med fåfång suck han bad ej plågan bida.
 Han tiggde ej om lifvets usla lott.
 Med färdigt mod att lyda och att strida,
 Han böd ett stålsatt bröst mot lyckans skatt.
 Allt kan dess nyck förta och allt beskära,
 Ej makt att lefva fri, och dö med ära.

Af dessa dygder fordom Manhem nämdes,
 Ty det var Fosterland för manlig dygd.
 Vid blotta namnet vekligheten skrämdes,
 Och tänkte rodnande sin egen blygd.
 Här, der ur klippans hållar jernet tändes,
 Hon grundades den evigt fria bygd:
 Och när åt bojan folken tyckts sig lemna,
 Då kommo Nordens Söner att dem hämna.

Så tänkte man i våra fäders dagar.
 Du är försvunnen tid af dygd och makt!
 Hvad mer, om Tysklands lärdom oss behagar,
 Och Gallieu kläder oss med lust och prakt,

Och Indiens krydda våra rätter lagar,
 Om lika många band de på oss lagt?
 Hvad mer om tusen skatter till oss hvälfva,
 Och vi då äga allt och ej oss sjelfva!

Och Nordens Son Europas flärd församlar
 Och känner allt, men ej att vara fri:
 Af ljus ej ser, af idel visdom famlar,
 Tills lust ock maklighet hans herrar bli;
 Och då hans sköra lycka slutligt ramlar
 Än vekligt höjer hopplöshetens skri,
 Än trotsigt vill åt ödet vördnad lära,
 Och talar högt om sina fäders ära!

En slaf är den, som usla lustar jaga,
 Om kedjan aldrig skramlat kring dess fot.
 Blott det är dygd, att handla och fördraga
 Med enfald och med kraft och utan knot.
 Det blott en vishet finns — att emottaga
 Med lugn sin lott oaktadt ödets hot:
 Du fåfängt söker den kring vida jorden
 Om i ditt bröst den ej är nedlagd vorden.

På segerrika marker Svensken träder,
 Der berg och skogar tala forntids bragd.
 Han ropar dig den sång, som stormen qväder
 Kring kämpars aska, djupt i högen lagd:
 Kan du förgäta dina stora fäder,
 Och ibland deras skuggor stå försagd?
 Steg då med deras ätt och deras seder
 Ock Nordens kraft i grafvens sköte neder?

Nej! renom det, de fordna dygders tempel,
 För evigheten rest på denna jord!
 Är hon ej med naturens egen stämpel
 Till manlighetens starka boning gjord?
 Upplifvom dem de forntida exempel
 Af ära, kraft och tro uti vår Nord.
 Då skola i vårt fall vi äfven hämnas,
 Och **Manhems** namn på jorden åter nämnas.

Norrland.

H a n.

Jag minns ett land, der tysta stjerne-qvällen
 Den mörka himlen klär i norrskens prakt;
 Der under molnig hjälm de gråa fjellen
 Med isad pansar stå kring dal'n i vakt;
 Der mången flod sig tumlar vild från hällen,
 Och dånet rullar vidt till fjerran trakt;
 Der Strömkarls-harpan klingar öfver vägen
 Då månen kysser våta harpo-bågen.

H o n.

Jag minns en ljuslätt natt så varm som dagen;
 För blommans slummer har den ock en sol:
 Då leende i unga syskondragen
 Stå morgonen och qväll'n vid samma pol;
 Då Wakan stämmer vemodsfulla slagen
 Och nejden doftar som en ängs-fiol:
 Der ljusa elfvor sväfva om i ringen
 Och öfver tufvau glänser silfver-vingen.

Han.

Jag minns de gamla skogarna och landen,
 Der dånande man under klippor far.
 Jag mins den sjö, der dunkelgröna stranden
 Sin höga mur kring blåa djupet drar.
 Der stod en gran och nickade på sanden
 Och bjessan lutad öfver böljan bar.
 Der låg vår faders hydda invid fjerden
 Och frid och lugn var denna vrå af verlden.

Hon.

Jag minns de många holmarne och dalen,
 På blommor och på sångare så rik.
 O! står han qvar ännu den gamla alen?
 Är hyddan än den fordua hyddan lik?
 Der mången gång jag stod och såg i salen
 Hur solen sjunk i guld bakom en vik.
 Kom, Broder, kom! o kom och räck mig handen;
 Vi vilja åter till de sköna landen.

Konung Carl den 12:tes döds-fest.

Viken, tidens flygtiga minnen!
 Stundens fröjder, bleknen, försvinnu!
 Natten nedsteg på våra sinnen,
 Och för skuggorna är vår sång.
 Hågkomst af de framfarna dagar,
 Som oss eldar och oss anklagar!
 Gråa gäst, som ej tid försvagar,
 Följe ditt allvar vår dunkla gång!

Efter hundraåriga skiften
 Våga nalkas till Hjelte-griften!
 Plåna med tårar ut minnes-skriften:
 Hur den störste bland Carlar föll.
 Allt för stor för den nykloka tiden,
 Kastad ur fornverlden in i striden,
 Svärd för Rättvisan! — okänd för friden,
 Tills den för evigt hjelten behöll.

Oledsagad går ej af jorden
 Hjeltars anda — då störde i Norden
 Svithiods makt: ett kummel vorden
 Öfver den siste kämpens ben!
 Fåfångt stodo skuggorna vakter
 Kring förr segerbegrönta trakter.
 Annan tid kom med andra makter —
 Götha Lejonet slumrade re'n.

Onda drömmar dess dvala störde,
 Feberns rysning dess lemmar rörde,
 Sårens brand dess krafter förstörde,
 Knottet yrade kring dess mahn. —
 Kom så flärden från andra länder,
 Klippte dess skägg och bröt dess tänder,
 Redde det bojor med lena händer.
 Skogarnas Konung! vakar du än? —

Eller njöt du väl nog försoning,
 Hjelte-vålnad! — Skall utan skoning
 Svca sjunka? — dess Jätte-boning
 Öde stå för minnenas ro? — —

Se de folk, för hvilka du blödde,
Minnandes de anor dem födde,
Af hjelte-arm förenta och stödde,
Räcka sig handen till evig tro!

Röst ifrån Valhall: "Det är fullbordadt
Hvad i Nornornas råd var ordadt:
Då brödraland Skandiens folk omgjordat,
Häruppe ock firas försoningens lag!" —
Ljusklädda hjeltarne vinka neder,
Carlvagnen gnistrande strålar breder,
Morgonen randas, en Carl den bereder,
Och Oscar heter den gryende dag.

Kung Carl, den unge hjelte
Han stod i rök och dam.
Han drog sitt svärd från bälte
Och bröt i striden fram.
"Hur Svenska stålet biter
Kom, låt oss pröfva på.
Ur vägen, Moscoviter,
Friskt mod, J gossar blå."

Och en mot tio ställdes
Af retad Wasa-son.
Der flydde, hvad ej fälldes;
Det var hans lärospån.
Tre Konungar tillhopa
Ej skrefvo pilten bud.

Lugn stod han mot Europa,
En skägglös dundergud.

Gråhårad statskonst lade
De snaror ut med hast:
Den höga yngling sade
Ett ord, och snaran brast.
Högbarmad, smärt, gullhårig,
En ny Aurora kom:
Från kämpen tjugu-årig
Hon vände ohörd om.

Der slog så stort ett hjerta
Uti hans Svenska barm,
I glädje som i smärta,
Blott för det rätta varm.
I med- och motgång lika,
Sin lyckas öfverman,
Han kunde icke vika,
Blott falla kunde han.

Se! nattens stjernor blossa
På grafven längese'n,
Och hundra-årig mossas
Betäcker Hjeltens ben.
Det herrliga på jorden,
Förgänglig är dess lott.
Hans minne uti Norden
Är snart en saga blott.

Dock — än till sagan lyssnar
Det gamla sagoland,

Och dvergalåten tystnar
 Mot resen efterhand.
 Än bor i Nordens lundar
 Den höga anden kvar,
 Han är ej död, han blundar:
 Hans blund ett sekel var.

Böj, Svea, knä vid griften,
 Din störste son göms der.
 Läs nötta minnesskriften,
 Din hjeltedikt hon är.
 Med blottadt hufvud stiger
 Historien dit och lär,
 Och Svenska äran viger
 Sin segerfaua der.

O yngling! om du hjerta har
 Att trampa fädrens fjät,
 Flyg till ditt fosterlands försvar,
 Dö, eller rädda det!

Så ljuffigt är ej källans sus
 Bredvid en blomsterstrand;
 Så herrligt icke dagens ljus,
 Som död för Fosterland.

Hvart tidehvarf ditt hjeltensnamn
 På ryktets vingar för,

När i odödlighetens famn
Ditt lof du sjungas hör.

Ditt namn skall ock en stjerna få.
En skönhet, ung och fri,
Skall till din graf med rosor gå,
Och dess Prestinna bli.

Vapenklang.

Vi fanne den Sköldmö, som Nordan står,
Försonande döden och lifvet.
Hvart ord såsom svärd från dess läppar går;
Trollgördel hon bär kringom lifvet.
Blankt stål hon oss lade på armen,
Gjöt mod in i ynglinga-barmen.
Hon älskar oss alla som söner.
Ve den, som med svek henne löner:
Och Svea är eviga Sköld-Jungfruns namn.

Tre englar ha fordom i syskonvakt,
Dess helgedomstempel försvarat:
Treeniga domar de systrar sagt,
Och varelsens gåta förklarar. —
Hvar dväljens J, skyddande Tärnor?
Hvad moln eder skymmer, J stjerner?
Hvad är af er enighet blifvet?
Hvar gömmen J nycklen till lifvet?
Oss lyster att läsa dess jernportar opp. —